

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 22.04.1998
COM(1998) 244 def.

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

ENERGIEFINANCIERING DOOR DE
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
1995 - 1997

ENERGIEFINANCIERING DOOR DE
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN 1995 - 1997

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	OVERZICHT	4
	– Overzichtstabel	
	– De steun	
	– De leningen	
	– De leningsgaranties	
	– Financiële bijstand in derde landen	
	<u>HOOFDSTUK A</u> : Financiering van het energiebeleid	7
	<u>HOOFDSTUK B</u> : Trans-Europese energienetwerken	9
	<u>HOOFDSTUK C</u> : Onderzoek en ontwikkeling op energiegebied	10
	<u>HOOFDSTUK D</u> : Structuurfondsen	14
	<u>HOOFDSTUK E</u> : Financieringsinstrumenten van de internationale samenwerking	16
	<u>HOOFDSTUK F</u> : EGKS-hulp in de steenkoolsector	18
	<u>HOOFDSTUK G</u> : EIB-leningen	20
	<u>HOOFDSTUK H</u> : EGKS- en EURATOM-leningen	23
	<u>HOOFDSTUK I</u> : EIF-garanties	24

INLEIDING

De Europese Gemeenschappen beschikken over belangrijke financieringsinstrumenten ter ondersteuning van de gemeenschappelijke beleidssectoren.

Gezien de strategische rol van energie bij de verwezenlijking van verscheidene fundamentele doelstellingen, met name op het vlak van de economische groei, de versterking van de samenhang, de kwaliteit van het bestaan en de betrekkingen met derde landen, zetten de Europese Gemeenschappen hun financieringsinstrumenten in ter bevordering van acties en projecten in de energiesector.

De onderdelen van het energiebeleid die tot op heden in de Europese Unie veel aandacht hebben gekregen en die de achtergrond hebben gevormd van de door de Gemeenschap uitgetrokken financiële steun, zijn in hoofdzaak:

- de maatregelen ter beheersing van de externe afhankelijkheid bij de energievoorziening;
- de integratie van de Europese energiemarkten ter vergroting van het concurrentievermogen;
- de ontwikkeling van energienetwerken, zowel grensoverschrijdend als in infrastructuureel achtergebleven regio's;
- de verenigbaarheid van energie en milieudoelstellingen met het oog op een duurzame ontwikkeling;
- de ontwikkeling van technologie en onderzoek op energiegebied.

Met deze mededeling betreffende de financiële steunverlening van de Gemeenschap in de periode 1995-1997 wordt bijgedragen tot het doorzichtigheidsstreven bij de Mededeling van de Commissie "Overzicht van beleid en maatregelen op energiegebied"¹, bij de aan de gang zijnde bespreking van het voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een meerjarenprogramma voor acties in de energiesector (1998-2002)" en bij de met deze beschikking samenhangende maatregelen², alsmede bij hetgeen wordt gedaan om het belang van de energiesector bij de steunverlening door horizontale fondsen en financieringsinstrumenten te onderstrepen.

¹ COM(97)167 def. van 23.4.1997.

² COM(97)550 def. van 18.11.1997.

OVERZICHT

1. Deze mededeling is een informatief document waarin een samenvattend overzicht wordt gegeven van alle gegevens betreffende de door de Europese Gemeenschappen in de periode 1995-1997 verleende financiële steun in de energiesector. Deze steunmaatregelen kunnen de vorm aannemen van steunbedragen (niet-terugvorderbare subsidies), van een communautaire participatie in projecten van communautair belang, van leningen of leningsgaranties en kunnen, naar gelang van het geval, afkomstig zijn van:
 - specifieke financieringsinstrumenten op energiegebied, zoals de programma's SAVE³, ALTENER⁴, SYNERGY⁵, TEN-energie⁶ en de EGKS-hulp voor steenkool;
 - specifieke financieringsinstrumenten in de overige interne beleidssectoren met energieaspecten, zoals het programma JOULE-THERMIE⁷ van het kaderprogramma Onderzoek en Ontwikkeling;
 - horizontale financieringsinstrumenten, zoals de structuurfondsen of de Europese Investeringsbank, die de helpende hand bieden bij de ontwikkeling- en investeringsinspanningen van de energiesector;
 - specifieke financieringsinstrumenten op het vlak van de internationale samenwerking met energieaspecten, zoals de programma's PHARE⁸ en TACIS⁹ of het EOF.
2. Onderstaande tabel geeft aan welke steunbedragen de verschillende instrumenten ter beschikking stellen

(x miljoen ECU)

FINANCIERINGSINSTRUMENTEN	1995	1996	1997	TOTAAL
I. STEUN	1848,6	1393,3	1414,7	4656,6
A. Financiering van het energiebeleid	41,7	37,8	36,8	116,8
B. Trans-Europese energienetwerken	12,2	8,9	24,2	45,3
C. Onderzoek en ontwikkeling in de energiesector	775,6	524,1	580,1	1879,8
D. Structuurfondsen	500,0	500,0	500,0	1500,0
E. Financieringsinstrumenten van de internationale samenwerking	393,2	245,0	184,8	823,0
F. EGKS-hulp voor steenkool	125,9	77,5	88,4	291,8
II. LENINGEN	3100,8	4957,2	2171,0	10229,0
G. Leningen van de EIB	3083,0	4945,0	2090,4	10118,4
H. Leningen van EGKS en EURATOM	17,8	12,2	80,6	110,6
III. GARANTIES	11,9	270,2	3,7	285,8
I. EIF garanties	11,9	270,2	3,7	285,8

³ Beschikking 96/737/EG van de Raad van 16 december 1996 (PB L 335 van 24.12.1996).

⁴ Beschikking 93/500/EG van de Raad van 13 september 1993 (PB L 235 van 18.9.1993).

⁵ Verordening (EG) nr. 701/97/EG van de Raad van 14 april 1997 (PB L 104 van 22.4.1997).

⁶ Verordening (EG) nr. 2236/95 van de Raad van 18 september 1995 (PB L 228 van 23.9.1995).

⁷ Beschikking 94/806/EG van de Raad van 23 november 1994 (PB L 334 van 22.12.1994).

⁸ Verordening (EG) nr. 3906/89 van de Raad van 18 december 1989 (PB L 375 van 23.12.1989).

⁹ Verordening (EURATOM,EG) nr. 1279/96 van de Raad van 25 juni 1996 (PB L 165 van 4.7.1996).

3. De communautaire steun voor de energiesector komt uit de algemene en de EGKS-begroting.
 In de algemene begroting vormen de energieaspecten van het O&O-kaderprogramma, met inbegrip van het programma JOULE-THERMIE en de structuurfondsen, de belangrijkste rubrieken op energiegebied.
 Uit de EGKS-begroting worden acties gefinancierd in de sector steenkool, welke met name gericht zijn op de om- en herscholing van werknemers, gesubsidieerde leningen voor industriële herstructurering, alsmede onderzoekprogramma's in deze sector.
 Communautaire steunverlening en participaties ten behoeve van de energiesector belopen 4.656,6 miljoen ecu voor de referentieperiode (1995-1997). Van deze steun en participaties is 93,7%, oftewel 4.364,8 miljoen ecu uit de algemene begroting afkomstig.
4. De leningen van de communautaire financieringsinstrumenten ten behoeve van energieprojecten zijn bijna geheel door de Europese Investeringsbank (EIB) verstrekt. Over de investeringsperiode belopen deze leningen namelijk 10.229 miljoen ecu waarvan 10.118,4 miljoen van de EIB en 110,6 miljoen van de EGKS.
5. Leningsgaranties in de energiesector kunnen door het Europees Investeringsfonds (EIF) worden verstrekt.
 Tijdens de referentieperiode heeft het EIF garanties verstrekt voor een totaal leningsbedrag van 285,8 miljoen ecu.
6. De Europese Unie verleent tevens financiële hulp, waaronder leningen, aan derde landen in het kader van haar internationale samenwerkingsbeleid.
 Onderstaande tabel geeft een overzicht van de steun verleend aan landen buiten de Europese Unie en vergelijkt deze met de totale op energiegebied verleende steun.

(x miljoen ecu)

FINANCIERINGSINSTRUMENTEN	TOTAAL
I. Steun	4656,6
waarvan in derde landen	823,0
oftewel	17,7%
II. Leningen	10229,0
waarvan in derde landen	1986,0
oftewel	19,4%
III. Garanties	285,8
waarvan in derde landen	182,0
oftewel	63,7%

7. Een gedetailleerd overzicht van steunbedragen, leningen en communautaire garanties in de energiesector van 1995 tot en met 1997 wordt, naar gelang van de herkomst van de middelen, in de volgende negen hoofdstukken gegeven:
- A. Financiering van het energiebeleid
 - B. Trans-Europese energienetwerken
 - C. Onderzoek en ontwikkeling op energiegebied
 - D. Structuurfondsen
 - E. Financieringsinstrumenten van de internationale samenwerking
 - F. EGKS-hulp in de steenkoolsector
 - G. EIB-leningen
 - H. EGKS- en EURATOM-leningen
 - I. EIF-garanties

A. FINANCIERING VAN HET ENERGIEBELEID

1. Onderstaande tabel toont de van 1995 tot en met 1997 vastgelegde bedragen ten behoeve van de verschillende acties in het kader van het energiebeleid

(x miljoen ecu)

PROGRAMMA'S / ACTIES	1995	1996	1997
SAVE	7,20	15,00	17,91
ALTENER	13,17	10,00	8,92
SYNERGY	13,77	9,00	6,86
Waarnemingspost	2,06	1,77	2,15
Regionale energieprogrammering ¹⁰	5,50	-	-
Andere acties	-	2,00	0,99
TOTAAL	41,70	37,77	36,83

2. Het programma SAVE II dat hoofdzakelijk een efficiënter omgaan met energie tot doel heeft, kan rekenen op een indicatief budget van 45 miljoen ecu voor het tijdvak 1996-2000. Sedert 1996 heeft de regionale energieprogrammering een integrerend onderdeel gevormd van het programma SAVE II onder het hoofd "Regionaal en stedelijk energiebeheer in de Gemeenschap"; voor dit onderdeel van het energiebeleid zijn in 1996 5,2 miljoen ecu vastgelegd en 5,7 miljoen in 1997.
3. Het programma ALTENER, waarmee de bevordering van hernieuwbare energiebronnen wordt beoogd, beschikt over een begroting van 46,4 miljoen ecu voor het tijdvak 1993-1997.

¹⁰ Vanaf 1996 maakt de programmering integrerend deel uit van het programma SAVE II.

4. SYNERGY is een uitsluitend voor de energiesector bedoeld internationaal samenwerkingsprogramma, dat in het bijzonder concipiëring en uitwerking van en steun voor het energiebeleid van derde landen tot doel heeft.

Van 1995 tot en met 1997 waren de vaststellingsbedragen als volgt over de voornaamste wereldregio's verdeeld:

Verdeling van de SYNERGY-acties per regio

(x 1.000 ecu)

	1995	%	1996	%	1997	%
Horizontaal	242	1,9	634	7,1	950	13,6
LMOE	4820	37,1	2146	23,9	622	8,5
GOS	2666	20,5	742	8,3	1266	18,2
Middellandse Zee	2520	19,4	1437	16,0	1079	15,5
Azië	1131	8,7	1730	19,3	1047	15
Latijns-Amerika	1040	8,0	1168	13,0	948	13,3
Afrika	-	-	224	2,5	209	3
Verscheidene regio's	573	4,4	889	9,9	739	10,6
TOTAAL	12992	100,0	8970	100,0	6860	100,0

Noot: De rubriek "Verscheidene regio's" betreft acties in het Zwarte-Zeegebied; hierbij gaat het om landen die in hoofdzaak tot de LMOE, het GOS en de Middellandse-Zeegroep behoren.

5. De Europese waarnemingspost voor energie is in 1995 opgericht; deze heeft tot doel:

- voortdurende observering van de energiemarkten, trends, ontwikkelingen en prognoses ten aanzien van aanbod, vraag en prijzen van de verschillende energievormen;
- beoordeling van de aldus verzamelde gegevens en verspreiding van de hieraan ontleende kennis;
- ontwikkeling van een gemeenschappelijke analysemethode;
- totstandbrenging van gespecialiseerde netwerken voor een interactie tussen de energiesector en alle activiteiten op wetenschappelijk, sociaal en economisch gebied.

De toewijzingen voor 1995-1997 bedroegen 5,98 miljoen ecu.

6. EURATOM financiert activiteiten die met het vervoer van radioactieve stoffen verband houden. In 1996 is 2 miljoen ecu vastgelegd en in 1997 0,7 miljoen (onder het hoofd "Andere acties") van de tabel in paragraaf A.1.).
7. De Europese Commissie heeft op 18 november 1997 een voorstel voor een beschikking van de Raad goedgekeurd, waarin voorgesteld wordt alle acties en alle communautaire programma's op het gebied van het energiebeleid in één enkel meerjarenprogramma (1998-2002) onder te brengen, hetgeen bevorderlijk zal zijn voor de doorzichtigheid, doeltreffendheid en coördinatie van de EU-activiteiten op het vlak van het energiebeleid.

B.**TRANS-EUROPESE ENERGIENETWERKEN**

1. Het programma, met een indicatieve begroting van 112 miljoen ecu voor het tijdvak 1995-1999, is bedoeld om bij te dragen tot aanleg en ontwikkeling van Trans-Europese energienetwerken en om de onderlinge koppeling en interoperabiliteit van de nationale netwerken te bevorderen, alsmede ter vergemakkelijking van de toegang tot deze netwerken en de uitbreiding ervan buiten de Gemeenschap.

Het TEN-programma voorziet in een gedeeltelijke dekking van de kosten in verband met economische en technische haalbaarheidsstudies, voorbereidende en evaluatiestudies. Ook kan het bijspringen in naar behoren gemotiveerde gevallen om rentesubsidies te verlenen, om de kosten van een leningsgarantie te verlagen of door middel van rechtstreekse subsidiëring.

In het referentietijdvak betreffen de acties uitsluitend de cofinanciering van studies in verband met projecten van gemeenschappelijk belang.

2. In onderstaande tabel wordt per sector aangegeven welke bedragen van 1995 tot en met 1997 zijn vastgelegd:

(x miljoen ecu)

SECTOR	1995	1996	1997
Elektriciteit	6,5	3,7	9,2
Aardgas	5,7	5,2	15,0
TOTAAL	12,2	8,9	24,2

3. Per prioritaire actie van de Gemeenschap is de TEN-steun voor Trans-Europese energienetwerken als volgt verdeeld:

(x miljoen ecu)

PRIORITEIT	1995	1996	1997
Ontwikkeling van de nodige koppelingen tussen de elektriciteitsnetten van de lidstaten, met inbegrip van de hiertoe vereiste interne koppelingen	2,39	0,72	4,53
Ontwikkeling van koppelingen tussen de elektriciteitsnetwerken van de lidstaten en derde landen in Europa en het Middellandse-Zeegebied	4,09	3,00	4,65
Invoering van aardgas in nieuwe regio's van de lidstaten, met inbegrip van de aansluiting van geïsoleerde gasnetten op de onderling gekoppelde Europese netwerken	1,92	0,97	0,58
Vergroting van de ontvangst- en transportcapaciteit (vloeibaar aardgas) en de nodige opslagcapaciteit om aan de vraag te kunnen voldoen, alsmede diversifiëring van de bronnen en wijze van toevoer van aardgas	3,76	4,21	14,44

C. ONDERZOEK EN ONTWIKKELING OP ENERGIEGEBIED

1. Het 4e kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (1994-1998) voorziet in de gehele of gedeeltelijke financiering van specifieke acties op energiegebied, met een beschikbare begroting van 2.403 miljoen ecu, op de volgende terreinen:

– Niet-nucleaire energie

Het programma “Niet-nucleaire energie” omvat een deelgebied onderzoek (JOULE) en een deelgebied demonstratie (THERMIE). Voor het programma is een begroting van 1.039 miljoen ecu uitgetrokken.

– Kernsplijtingsenergie

Het programma betreffende de veiligheid van kernsplijting beschikt over een budget van 170,5 miljoen ecu en omvat de volgende gebieden:

- onderzoek naar innoverende werkwijzen
- beveiliging van reactoren
- beheer en opslag van radioactief afval en ontmanteling
- gevolgen van de blootstelling aan straling voor mens en milieu
- beheersing van de gevolgen van eerdere gebeurtenissen

– Beheerste thermonucleaire fusie

Het programma, waarin al het onderzoek op het gebied van beheerste thermonucleaire fusie in de lidstaten wordt samengebracht, beschikt over 846 miljoen ecu en omvat de volgende deelgebieden:

- de “Next Step”-activiteiten, vooral in het kader van de ITER-samenwerking (ITER = International Thermonuclear Experimental Reactor)
- Joint European Torus (JET)
- conceptverbetering
- technologie op langere termijn.

2. THERMIE is vooral gericht op de ondersteuning van demonstratieprojecten en biedt verder hulp op het vlak van strategie, verspreiding van resultaten en van maatregelen om het MKB op weg te helpen.

2.1. Het THERMIE-programma stelt zich het volgende ten doel:

- verbetering van de energie-efficiëntie aan vraag- en aanbodzijde;
- bevordering van het gebruik van hernieuwbare energievormen;
- bevordering van een schoner en efficiënter gebruik van steenkool en andere vaste brandstoffen;
- optimalisering van het gebruik van aardolie en gas in de EU.

2.2. THERMIE valt in twee deelgebieden uiteen:

THERMIE-acties van het type A: financiële steun voor gezamenlijk te financieren demonstratieprojecten rond innoverende energietechnologieën in de volgende drie sectoren:

- Rationeel energiegebruik;
- Hernieuwbare energiebronnen;
- Fossiele brandstoffen.

THERMIE-acties van het type B: financiële steun voor andere activiteiten op de volgende terreinen:

- Uitwerking en implementatie van een OTO-energiestrategie;
- Verspreiding van energietechnologie;
- Gecoördineerde acties en coördinatienetwerken;
- Voorbereidende, begeleidings- en steunmaatregelen;
- Maatregelen ter bevordering en vergemakkelijking van de deelname van kleine en middelgrote ondernemingen aan de OTO-activiteiten.

2.3. THERMIE kan ook in derde landen de helpende hand reiken. In dit verband heeft het programma voor 106 acties van het type B (geassocieerde maatregelen) van 1995 tot en met 1997 10,2 miljoen ecu vastgelegd.

2.4. Onderstaande tabel laat zien hoe de vastleggingskredieten van THERMIE in het tijdvak 1995-1997 verdeeld zijn.

(x miljoen ecu)

THERMIE	1995	1996	1997
• Demonstratie (Acties van het type A)	110,5	113,3	148,1
• Geassocieerde maatregelen (Acties van het type B)	29,0	17,7	10,1
• Diversen	1,3	-	1,5
TOTAAL	140,8	131,0	159,7

3. Met JOULE wordt beoogd het onderzoek naar en de ontwikkeling van schone en efficiënte energietechnologie te stimuleren, als bijdrage tot een continue energievoorziening en een duurzame ontwikkeling.

JOULE heeft betrekking op:

- de OTO-energiestrategie en de analyse van de relaties tussen energie, milieu en economie;
- een rationeel energiegebruik;
- hernieuwbare energiebronnen;
- vaste brandstoffen.

De door het JOULE-programma vastgelegde middelen bedragen 183,7 miljoen ecu in 1995, 42,8 miljoen in 1996 en 132,7 miljoen in 1997.

4. De communautaire OTO-activiteiten op het gebied van FUSIE-energie hebben als langere-termijndoelstelling de gemeenschappelijke constructie van reactoren, prototypen van elektrische centrales die aan de behoeften van de samenleving voldoen op het punt van bedrijfsveiligheid, milieubescherming en economische levensvatbaarheid. Deze activiteiten worden voornamelijk ontplooid in het kader van acties voor gezamenlijke rekening in samenwerking met organisaties in de lidstaten (verenigingen), in het kader van Joint European Torus (JET) en van multilaterale overeenkomsten. Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) houdt zich ook bezig met specifieke werkzaamheden op het vlak van fusietechnologie. Onderstaande tabel toont de verdeling van de communautaire bijdrage aan de van 1995 tot en met 1997 verrichte betalingen.

(x miljoen ecu)

	1995	1996	1997 (raming)
Verenigingen	88,0	89,7	107,4
JET	65,3	58,6	65,2
GCO	10,8	10,1	
Diversen	28,3	37,4	40,9
TOTAAL	192,4	195,8	223,1

5. Aan de hand van onderstaande tabel kan het verloop worden gevolgd van de uitgaven in verband met onderzoek en ontwikkeling in de energiesector in de jaren 1995 tot en met 1997.

(x miljoen ecu)

MIDDELEN VASTGELEGD VOOR	1995	1996	1997 (voorlopig)
A. Eigen werkzaamheden - GCO	108,1	83,6	88,1
1. Kernsplijtingsenergie (beveiliging van reactoren, beheer van radioactief afval, splijtstof, nucleaire brandstof)	63,8	63,2	62,8
2. Thermonucleaire fusie	11,4	10,3	12,3
3. Niet-nucleaire energie (zonne-energie, rationeel energiegebruik - REG)	-	3,8	4,8
4. Ondersteuning van het energiebeleid (DG XVII) ¹¹	14,4	-	-
5. Aanvullend programma HFR	18,5	6,3	8,2
B. Acties voor gezamenlijke rekening	667,5	440,5	492,0
1. Kernsplijtingsenergie (beheer en opslag van radioactief afval, ontmanteling van centrales, Telemat, veiligheid van kernsplijting)	71,9	68,6	12,7
2. Thermonucleaire fusie ¹² (algemeen programma, deelname aan JET)	270,8	198,3	186,9
3. Niet-nucleaire energie (hernieuwbare energie, REG):			
- JOULE	184,0	42,8	132,7
- THERMIE	140,8	130,8	159,7
TOTAAL A + B	775,6	524,1	580,1

6. Naast de energieprogramma's zijn er, in de andere programma's van het 4e kaderprogramma, eveneens acties op energiegebied, zoals in het geval van de programma's ESPRIT en INCO (OTO-programma's voor samenwerking met derde landen en internationale organisaties die energieactiviteiten financieren, in het bijzonder met de landen van Midden- en Oost-Europa, alsmede met de ontwikkelingslanden).

¹¹ De ondersteuning door het GCO van het energiebeleid vanaf 1996 valt onder het hoofd kernsplijtingsenergie.

¹² Met inbegrip van vastleggingen in het kader van meerjarencontracten.

D.**STRUCTUURFONDSEN**

1. De structuurfondsen (EFRO, ESF, EOGFL, enz.) hebben een actief aandeel in de financiering van talrijke programma's ter oplossing van de energieproblemen in regio's met de achterstand via de communautaire bestekken en communautaire initiatieven.
2. De bijstand van de structuurfondsen in de energiesector gaat grotendeels naar de regio's van doelstelling 1.
Aldus participeert de Gemeenschap in de financiering van energieprojecten in het kader van alle communautaire bestekken ten behoeve van regio's met een ontwikkelingsachterstand (doelstelling 1), zulks met het doel de economische basisinfrastructuren te verbeteren. De bijdrage van de Gemeenschap komt voor het grootste deel uit het EFRO. Onderstaande tabel geeft per land aan hoe de bijstand van de structuurfondsen voor de regio's van doelstelling 1 in het tijdvak 1995-1999 over de begunstigde landen is verdeeld. Aangezien het, in verband met de organisatie van de structuurfondsen moeilijk is de steunbedragen te bepalen die jaarlijks aan de energiesector worden toegewezen, is hier voor een jaarlijkse verdeling in gelijke delen gekozen.

**Communautaire steun uit de structuurfondsen
voor de energiesector in de regio's van doelstelling 1**

(x miljoen ecu)

LIDSTAAT	Tijdvak 1994-1999 (Prijzen 1994)	Jaargemiddelde
Oostenrijk	4	0,7
Griekenland	1065	177,5
Spanje	704	117,3
Frankrijk	8	1,3
Ierland	70	11,7
Italië	392	65,4
Portugal	566	94,3
Verenigd Koninkrijk	190	31,7
TOTAAL	2999	500,0

De in deze tabel genoemde bedragen omvatten ook de steun verleend in het kader van de communautaire bestekken 1994-1999, alsmede de bijstand uit hoofde van de programma's van communautaire initiatieven (voornamelijk INTERREG II).

3. Het communautaire initiatief INTERREG II (onderdeel REGEN) met een begrotingstoewijzing van 500 miljoen ecu voor het tijdvak 1994-1999, is speciaal gericht op het afbouwen van energienetwerken en houdt zich hiertoe met name bezig met:

- de toevoer van het Russische gas van de Grieks-Bulgaarse grens naar Athene, alsmede faciliteiten voor ontvangst, behandeling en transport van het vloeibare Algerijnse gas;
- de voltooiing van de werkzaamheden in verband met de introductie van aardgas in Portugal;
- de voltooiing van onderling gekoppelde netwerken, alsmede ontvangstsystemen en systemen voor het transport van aardgas tussen Spanje en Portugal;
- de voltooiing van de onderlinge koppeling van de elektriciteitsnetten tussen Griekenland en Italië.

In de nu volgende tabel wordt de verdeling per land gegeven van de financiële steun uit hoofde van het communautaire initiatief INTERREG II (onderdeel REGEN) voor het tijdvak 1994-1999 (deze bedragen zijn verwerkt in de verdeling per lidstaat in de voorgaande tabel).

(x miljoen ecu)

LANDEN	INTERREG II (Onderdeel REGEN) 1994 - 1999
Spanje	80
Griekenland	200
Italië	80
Portugal	140
TOTAAL	500

4. Globaal gezien bedraagt de communautaire bijdrage in het kader van de communautaire bestekken ter ondersteuning van regio's met een ontwikkelingsachterstand en uit hoofde van de programma's van communautaire initiatieven 2.999 miljoen ecu voor het tijdvak 1994-1999, oftewel 2,7% van de totale bijdrage van de structuurfondsen aan de regio's van doelstelling 1, en 4,3% van het EFRO.

E.**FINANCIERINGSINSTRUMENTEN VAN DE
INTERNATIONALE SAMENWERKING****1. PHARE**

Het programma PHARE is bedoeld om de landen van Midden- en Oost-Europa (LMOE) te helpen het Europese ontwikkelingsniveau te bereiken en, in het kader van de Europese overeenkomsten en de pre-toetredingsstrategie, nauwere politieke en economische betrekkingen met de Europese Unie aan te knopen.

PHARE heeft onder andere betrekking op energie-infrastructuren en nucleaire veiligheid. Onderstaande tabel geeft een indruk van de orde van grootte van de bedragen die in de jaren 1995, 1996 en 1997 aan energie zijn besteed:

(x miljoen ecu)

SECTOR	1995	1996	1997
Nucleair	27	6	13,2
Niet- nucleair	75	42	12,6
TOTAAL Energie	102	48	25,8

2. TACIS

Het programma TACIS is bedoeld om te helpen bij sanering en economisch herstel in de nieuwe onafhankelijke staten en Mongolië.

De in het kader van TACIS ondernomen acties betreffen onder andere de sectoren energie en nucleaire veiligheid.

Onderstaande tabel geeft aan hoe de van 1995 tot en met 1997 aan energie bestede bedragen over de sectoren zijn verdeeld:

(x miljoen ecu)

SECTOR	1995	1996	1997
Nucleair	96 ¹³	117,5	68
Niet-nucleair	42	46	45,6
TOTAAL Energie	138	163,5	113,6

3. LANDEN VAN HET MIDDELLANDSE-ZEEGEBIED - MEDA

Bij het programma MEDA¹⁴ (1995-1999) gaat het om maatregelen ter begeleiding van de hervorming van de economische en sociale structuren in niet tot de Gemeenschap behorende Middellandse-Zeelanden. Een der doelstellingen van de steunverlening in het kader van MEDA is samenwerking op het gebied van energie en netwerken.

¹³ Met inbegrip van 37,5 miljoen ecu van de G7-actie.

¹⁴ Verordening (EG) nr. 1488/96 van de Raad van 23 juli 1996 (PB L 189 van 30.7.1996).

Het betreft hier acties in het kader van de bilaterale protocollen tussen de Gemeenschap en derde landen in het Middellandse-Zeegebied, dan wel in het kader van de horizontale financiële samenwerking in het geval van acties waarbij meerdere landen in de regio betrokken zijn. In 1995 en 1996 beliepen de aan de energiesector toegewezen bedragen respectievelijk 1 en 0,2 miljoen ecu.

4. EUROPEES ONTWIKKELINGSFONDS (ACS-LANDEN)

In het kader van het EOF zijn in 1995, 1996 en 1997 respectievelijk 127,7, 21,5 en 32,7 miljoen ecu naar de energiesector gegaan. Deze bedragen dienden hoofdzakelijk ter financiering van waterkracht- of infrastructurele omschakelingsprojecten.

5. ONTWIKKELINGSLANDEN VAN AZIË EN LATIJNS-AMERIKA

Verordening 443/92¹⁵ van de Raad van 25 februari 1992 voorziet in technische en financiële bijstandsmaatregelen, alsmede in economische samenwerking met de ontwikkelingslanden van Azië en Latijns-Amerika. De energiesector wordt tot de prioriteiten van dit programma gerekend.

In 1995 en 1996 zijn (zie tabel) de volgende bedragen aan de energiesector toegewezen. Wat de ontwikkelingslanden van Azië betreft¹⁶, wordt de orde van grootte van de overgemaakte bedragen (momenteel zo'n 8 à 10 miljoen ecu per jaar) aangegeven. Opgemerkt zij hier dat de Commissie in 1996 een mededeling over de bij de samenwerking tussen Europa en Azië op energiegebied te volgen strategie heeft gepubliceerd, en dat er een specifiek programma voor energiesamenwerking met Latijns-Amerika wordt geïmplementeerd.

(x miljoen ecu)

	1995	1996	1997
Ontwikkelingslanden in Azië	7,5	7,5	5
Ontwikkelingslanden in Latijns-Amerika	17,0	4,3	7,7
TOTAAL	24,5	11,8	12,7

6. SAMENVATTEND OVERZICHT VAN DE INSTRUMENTEN IN HET KADER VAN DE INTERNATIONALE SAMENWERKING

Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van de door de financieringsinstrumenten van de internationale samenwerking aan de energiesector toegekende steunbedragen

(x miljoen ecu)

FINANCIERINGSINSTRUMENT	1995	1996	1997
PHARE	102,0	48,0	25,8
TACIS	138,0	163,5	113,6
MIDDELLANDSE-ZEELANDEN	1,0	0,2	-
ONTWIKKELINGSLANDEN (Azië en Latijns-Amerika)	24,5	11,8	12,7
EOF (ACS-landen)	127,7	21,5	32,7
TOTAAL	393,2	245,0	184,8

¹⁵ PB L 52 van 27.2.1992.

¹⁶ COM(96)308 def. van 18.7.1996.

F.

EGKS-HULP IN DE STEENKOOlseCTOR

1. De EGKS financiert een aantal acties uit haar operationele begroting. Deze acties betreffen met name de her- en omscholing van werknemers, rentesubsidiëring voor industriële herstructureringsleningen, alsmede de financiering van onderzoek-programma's in de sectoren steenkool en staal en steunmaatregelen op sociaal gebied.
2. De door de Europese Unie in de energiesector (steenkool) verleende steun valt in twee grote groepen maatregelen uiteen:
 - steun voor her- en omscholing
 - steun voor onderzoek.

Onderstaande tabellen geven het verloop aan van de verschillende typen EGKS-bijstand in de steenkoolsector tijdens de periode 1993-1997 en tonen de verdeling hiervan per lidstaat van 1995 tot en met 1997¹⁷.

Verdeling van de EGKS-steun aan de steenkoolsector

(x miljoen ecu)

	1993	1994	1995	1996	1997
Steun voor her- en omscholing	120,3	117,2	104,3	46,5	59,8
- traditionele bijstand	70,3	77,2	64,3	23,3	30,8
- sociaal aspect steenkool	50,0	40,0	40,0	23,2	29,0
Steun voor onderzoek	51,8	17,0	21,6	31,0	29,0
- projecten	51,2	16,9	21,4	30,7	28,7
- verspreiding	0,6	0,1	0,2	0,3	0,3
TOTAAL	172,1	134,2	125,9	77,5	88,8

Verdeling van de her- en omscholingssteun per lidstaat

(x miljoen ecu)

	Traditionele steun			Sociaal aspect steenkool		
	1995	1996	1997	1995	1996	1997
België	1,0	1,4	-	1,6	1,4	-
Duitsland	31,2	18,6	20,6	19,0	13,4	13,7
Spanje	7,2	2,6	5,8	9,6	3,2	7,5
Frankrijk	1,8	-	3,6	1,8	4,6	7,0
Portugal	0,4	0,1	-	0,2	-	-
Verenigd Koninkrijk	22,7	0,6	0,8	7,8	0,6	0,8
TOTAAL Gemeenschap	64,3	23,3	30,8	40,0	23,2	29,0

¹⁷ Bron: Financiële verslagen EGKS.

3. Op het vlak van het technisch onderzoek "steenkool" zijn 29 projecten geselecteerd voor financiële ondersteuning in 1995, in 1996 zijn dit er 23 en in 1997 31.

Hoofddoel van deze projecten is tot een doeltreffende bescherming van het milieu te komen en het publiek bewust te maken van de rol van steenkool als energiebron; verder gaat het om een verbetering van de concurrentiesituatie in de steenkoolsector en een rationeel gebruik van de communautaire hulpbronnen.

De financiële bijstand is als volgt over de verschillende onderzoekthema's verdeeld:

(x miljoen ecu)

	1995	1996	1997
Mijnbouwtechniek:	5,2	11,0	10,0
– graafsystemen	2,3	1,6	4,7
– mijngas, verluchting, klimaatregeling	2,7	2,1	0,5
– steenkoolwinningstechnieken	-	0,6	2,7
– mijnbouwinfrastructuur	-	0,9	1,2
– mijnbeheer	0,2	5,8	0,8
Gebruik van de steenkool:	16,2	19,7	18,7
– voorbereiding van de steenkool	1,8	3,2	4,2
– metallurgische toepassingen	1,9	5,5	3,4
– omzetting van steenkool	1,4	1,6	-
– verbranding en vergassing van steenkool	11,1	9,4	11,2
Verspreiding	0,2	0,3	0,3
TOTAAL	21,6	31,00	29,0

G.**EIB-LENINGEN**

1. De Europese Investeringsbank heeft tot taak bij te dragen tot de integratie, een evenwichtige ontwikkeling en de economische en sociale samenhang van de lidstaten. Te dien einde steekt de EIB grote geldbedragen in de financiering van investeringen die met de doelstellingen - ook die op energiegebied - van de Unie in overeenstemming zijn.

Onderstaande tabel laat zien welke lijn de financieringen van de EIB over een aantal jaren hebben gevolgd¹⁸

(x miljoen ecu)

EIB-leningen	1993	1994	1995	1996	1997
Financieringen ten behoeve van de energiesector	2576	3384	3083	4945	2090
% van de activiteit van de EIB	15,4 %	20,4 %	17,3 %	25 %	10 %

2. De van 1995 tot en met 1997 toegekende steunbedragen betreffen voornamelijk:
- de productie van koolwaterstoffen en elektriciteit - vooral door waterkrachtcentrales of door aardgascentrales voor gecombineerde elektriciteits- en warmteproductie;
 - transport en distributie van elektriciteit en aardgas;
 - netwerken voor het transport van aardgas en elektriciteit, waaronder de vier prioritaire TEN-projecten;
 - de bouw van centrales voor gecombineerde elektriciteits- en warmtewinning op basis van afvalverbranding;
 - de bouw van thermische centrales op basis van bruinkoolverbranding.

¹⁸ Bron: Jaarverslagen EIB.

In de volgende tabel wordt de financiering per tak van bedrijvigheid uitgesplitst.

(x miljoen ecu)

	1995	1996	1997
Productie	1842,2	2722,0	1100,5
• Klassieke thermische centrales	609,8	2181,0	556,2
• Waterkrachtcentrales	292,1	31,7	189,4
• Centrales voor warmtewinning	363,4	302,2	96,1
• Ontginning koolwaterstoffen	582,7	176,9	182,4
• Vaste brandstoffen	0,2	-	-
• Alternatieve geothermische energie	-	30,2	76,4
Transport, opslag, opwerking	966,3	1693,3	370,8
• Elektriciteit	154,4	305,5	87,5
• Aardgas, aardolie	811,9	1387,8	283,3
Distributie	268,6	529,6	619,1
• Elektriciteit	68,9	271,4	282,5
• Aardgas	190,8	203,9	148,4
• Warmte	8,9	54,3	188,2
TOTAAL	3083,1	4944,9	2090,4

3. De door de EIB verleende steun voor prioritaire Trans-Europese netwerken voor het transport van elektriciteit en aardgas beliep 522 miljoen ecu in 1995, 695 miljoen ecu in 1996 en 300 miljoen ecu in 1997.

4. In overeenstemming met het energiebeleid vormen de ontwikkeling van de interne energiebronnen, de diversifiëring van de invoer en een rationeler energiegebruik de criteria om voor bijstand van de EIB in aanmerking te komen. Met de totstandkoming van de interne markt komt het accent ook meer te liggen op de onderlinge koppeling, zowel in het Gemeenschap als daarbuiten, van de gas- en elektriciteitsnetten.

In 1995 ging 30% van de investeringen naar de ontwikkeling van interne energiebronnen, 26% naar invoerdiversifiëring en 44% naar beheer en rationeel gebruik van energie.

Voor 1996 en 1997 zijn deze percentages respectievelijk 17 en 21%, 49 en 19% en 34 en 60%.

5. De door de EIB verleende financiële bijstand aan de energiesector in de Gemeenschap is als volgt over de lidstaten verdeeld:

(x miljoen ecu)

EIB-leningen LANDEN	Energiesector		
	1995	1996	1997
België	34	7	-
Denemarken	84	15	84
Duitsland	626	924	489
Griekenland	36	379	126
Spanje	315	539	169
Frankrijk	4	3	17
Ierland	-	-	-
Italië	625	1637	351
Luxemburg	-	-	-
Nederland	-	140	30
Oostenrijk	-	26	212
Portugal	134	489	30
Finland	-	-	45
Zweden	111	111	80
Verenigd Koninkrijk	636	674	349
Overige ¹⁹	479	-	109
TOTAAL	3083	4945	2090

6. In het kader van het door de Unie gevoerde beleid van ontwikkelingssamenwerking met derde landen heeft de EIB buiten de Europese Gemeenschap de volgende steunbedragen verstrekt: in 1995 2.805 miljoen ecu, waarvan 689 miljoen voor de energiesector, in 1996 2.294 miljoen ecu, waarvan 704 miljoen voor de energiesector en in 1997 3.144 miljoen ecu, waarvan 593 miljoen voor de energiesector.

De leningen ten behoeve van de energiesector zijn hoofdzakelijk bestemd voor de bouw en modernisering van elektriciteitscentrales, de vergroting van de capaciteit voor transport en distributie van elektriciteit en de ontwikkeling van aardolie als energiebron.

Financiering van projecten buiten de Europese Unie
Energiesector

(x miljoen ecu)

LANDEN	1995	1996	1997
ACS-landen	108	109	35
Zuid-Afrika	-	56	45
Middellandse-Zeelanden	149	174	346
Midden- en Oost-Europa	290	363	70
Latijns-Amerika	18	-	-
Azië	125	-	93
Landen en gebieden overzee	-	2	4
TOTAAL	689	704	593

¹⁹ Projecten van Europees belang buiten het grondgebied van de lidstaten.

H.

EGKS- EN EURATOM-LENINGEN

1. EGKS-LENINGEN

1.1. In 1995 is het totaalbedrag aan uitbetaalde EGKS-leningen (402,8 miljoen ecu) met 40,2% gedaald ten opzichte van 1994. In 1996 was dit bedrag (279,7 miljoen ecu) ook stukken lager dan in 1995. In 1997 zien wij een duidelijke stijging van dit totaalbedrag (541,2 miljoen ecu) ten opzichte van 1996.

De verklaring voor deze stijging moet worden gezocht in het feit dat 1997, en met name het eerste semester van dat jaar, de laatste periode vormde waarin EGKS-leningen konden worden overgemaakt, enkele uitzonderlijke gevallen daar gelaten.

De door de Commissie in 1994 goedgekeurde richtsnoeren voor de aanpassing van de leningsfaciliteiten van de EGKS met het oog op het naderbij komende jaar 2002, wanneer het EGKS-Verdrag afloopt, hebben namelijk een (laatste) verruimend effect gehad voor potentiële leners. Deze kunnen immers niet meer rekenen op langlopende leningen, d.w.z. leningen met een looptijd tot na 2002, behalve in het geval van sommige grote infrastructuurprojecten van Europees belang, waarvoor een staatsgarantie kan worden verkregen.

1.2. In 1995 en 1996 zijn twee leningen, de ene 17,8 miljoen ecu en de andere 12,2 miljoen ecu, aan Spanje verstrekt in de steenkoolsector. In 1997 is een lening van 80,6 miljoen ecu verstrekt voor de financiering van het Portugese aardgasnet.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de EGKS-leningen in het tijdvak 1995-1997²⁰

(x miljoen ecu)

	1995	1996	1997
Totaal EGKS-leningen	402,8	279,7	541,2
Totaal energie	17,8	12,2	80,6
Aandeel van de energie (%)	4,42 %	4,36 %	14,89 %
Verdeling			
- Steenkoolsector (art. 54, lid 1)	17,8	12,2	-
- Thermische centrales	-	-	-
- Overige sectoren	-	-	80,6

2. EURATOM-LENINGEN

Sinds 1988 zijn als gevolg van de weinig gunstige conjuncturele situatie in de sector in het geheel geen leningen verstrekt.

Besluit 94/179/Euratom²¹ van 21 maart 1994 machtigt de Commissie tot het aangaan van leningen met als doel de verbetering van efficiëntie en veiligheid van de kerncentrales in de landen van Midden- en Oost-Europa en de landen die eertijds deel uitmaakten van de Sovjet-Unie. Tot op heden zijn geen leningen verstrekt, maar er zijn wel projecten in voorbereiding.

²⁰ Bron: financiële verslagen EGKS.

²¹ PB L 84 van 29.3.1994.

I.**EIF-GARANTIES**

1. Het Europees Investeringsfonds (EIF), een in 1994 opgericht partnerschap van overheid en privé-sector, stelt langlopende leningen ter beschikking aan het MKB en voor grote infrastructuurprojecten, waaronder de Trans-Europese energienetwerken. In de energiesector stelt het EIF zich voornamelijk tot doel de deelneming van particulier kapitaal in TEN-projecten te vergemakkelijken.
2. Sedert zijn oprichting heeft het EIF (eind 1997) voor een totaal van 2.165 miljoen ecu aan garanties ondertekend, waarvan 23,8% in de energiesector (TEN).

Onderstaande tabel geeft aan hoe de in 1995, 1996 en 1997 ondertekende garanties over de verschillende steungebieden zijn verdeeld²².

(x miljoen ecu)

SECTOR	1995	1996	1997
TEN-infrastructuren	116,5	582,1	335,2
waarvan energie:	11,9	270,2	3,7
– in de EU	11,9	88,2	3,7
– buiten de EU	-	182,0	-
MKB	-	251,3	364,8
TOTAAL	116,5	833,4	700,0

* * *

²² Bron: jaarverslagen EIF.

ISSN 0254-1513

COM(98) 244 def.

DOCUMENTEN

NL

09 12 15

Catalogusnummer : CB-CO-98-265-NL-C

ISBN 92-78-35278-0

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg